

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 17 czerwca 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 – Jurysdykcja i uznawanie orzeczeń sądowych oraz ich wykonywanie w sprawach cywilnych i handlowych – Artykuł 7 pkt 2 – Jurysdykcja szczególna w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego – Miejsce, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę – Osoba podnosząca naruszenie jej dóbr osobistych wynikające z publikacji artykułu w Internecie – Miejsce, w którym szkoda się urzeczywistniła – Centrum interesów życiowych danej osoby

W sprawie C-800/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie (Polska) postanowieniem z dnia 30 października 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 30 października 2019 r., w postępowaniu:

Mittelbayerischer Verlag KG

przeciwko

SM,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.-C. Bonichot, prezes izby, R. Silva de Lapuerta (sprawozdawczyni), wiceprezes Trybunału, L. Bay Larsen, M. Safjan i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Mittelbayerischer Verlag KG – P. Niezgódka, adwokat,
- w imieniu SM – M. Brzozowska-Pasieka, adwokat, oraz S. Topa, radca prawny,
- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej – M. Heller oraz K. Herrmann, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: polski.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2021 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Mittelbayerischer Verlag KG a SM w przedmiocie podnoszonego przez SM naruszenia jego dóbr osobistych wynikającego z publikacji artykułu na stronie internetowej owej spółki.

Ramy prawne

- 3 Motywy 4, 15 i 16 rozporządzenia nr 1215/2012 stanowią:
„(4) Różnice pomiędzy przepisami poszczególnych państw o jurysdykcji i uznawaniu orzeczeń utrudniają należyte funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Dlatego nieodzowne jest wydanie przepisów celem ujednoczenia przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych, aby zapewnić szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń wydanych w jednym z państw członkowskich.
[...]
(15) Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i opierać się na zasadzie, że jurysdykcję w ogólności [co do zasady] mają sądy miejsca zamieszkania [miejsca zamieszkania lub siedziby] pozwanego. Tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze [być zawsze dostępna], z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub autonomię stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania [uzasadniony jest inny łącznik]. Siedziba osób prawnych musi być zdefiniowana wprost [w sposób autonomiczny] w rozporządzeniu celem wzmocnienia przejrzystości wspólnych przepisów i uniknięcia konfliktów kompetencyjnych.
(16) Jurysdykcja oparta na łączniku miejsca zamieszkania [miejsca zamieszkania lub siedziby] [pозwanego] powinna zostać uzupełniona jurysdykcją opartą na innych łącznikach, które powinny zostać dopuszczone ze względu na ścisły związek pomiędzy sądem a sporem prawnym lub w interesie prawidłowego sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Istnienie ścisłego związku powinno zagwarantować pewność prawną [pewność prawa] oraz uniknięcie możliwości pozywania pozwanego przed sąd państwa członkowskiego, którego pozwany nie mógł rozsądnie przewidzieć. Ma to istotne znaczenie zwłaszcza w przypadku sporów dotyczących zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienia”.
- 4 Artykuł 4 rozporządzenia nr 1215/2012, należący do sekcji 1 rozdziału II, zatytułowanej „Przepisy ogólne”, stanowi w ust. 1:

„Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia osoby mające miejsce zamieszkania [miejsce zamieszkania lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego”.

- 5 Artykuł 5 wspomnianego rozporządzenia, należący do tejże sekcji 1, przewiduje w ust. 1:
- „Osoby mające miejsce zamieszkania [miejsce zamieszkania lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane przed sądy innego państwa członkowskiego tylko zgodnie z przepisami ustanowionymi w sekcjach 2–7 niniejszego rozdziału”.
- 6 Artykuł 7 tego samego rozporządzenia, należący do sekcji 2 rozdziału II, zatytułowanej „Jurysdykcja szczególna”, przewiduje w pkt 2:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania [miejsce zamieszkania lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego, może być pozwana w innym państwie członkowskim:

[...]

- 2) w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego – przed sądy miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 7 SM jest obywatelem polskim, zamieszkałym w Warszawie (Polska). W okresie drugiej wojny światowej był więźniem obozu zagłady Auschwitz (na terytorium okupowanej Polski). Obecnie angażuje się w działania mające na celu zachowanie w świadomości społecznej pamięci o ofiarach zbrodni popełnianych przez nazistowskie Niemcy na Polakach w okresie drugiej wojny światowej.
- 8 Mittelbayerischer Verlag jest spółką z siedzibą w Ratzbonie (Niemcy). Publikuje ona na swojej stronie internetowej w języku niemieckim internetowy dziennik regionalny, który jest dostępny również z innych krajów, w tym Polski.
- 9 W dniu 15 kwietnia 2017 r. na rzeczonyj stronie internetowej opublikowano artykuł pod tytułem „Ein Kämpfer und sein zweites Leben” (Wojownik i jego drugie życie). Artykuł ten, przedstawiający przed- i powojenne losy Israela Offmana, Żyda ocalałego z Holocaustu, przywołuje okoliczność, iż siostra Israela Offmana „została zamordowana w polskim obozie zagłady Treblinka [(im polnischen Vernichtungslager Treblinka ermordet worden war)]”.
- 10 Sąd odsyłający, Sąd Apelacyjny w Warszawie, wskazuje, że niekwestionowanym faktem historycznym jest to, iż obóz Treblinka był nazistowskim obozem zagłady istniejącym w okresie II wojny światowej na terytorium okupowanej Polski.
- 11 Zdaniem sądu odsyłającego określenie „polski obóz zagłady Treblinka” dostępne było w Internecie tylko przez kilka godzin, do momentu, gdy po mailowej interwencji polskiego konsulatu w Monachium (Niemcy) wskazany fragment zastąpiono treścią: „została zamordowana przez nazistów w niemieckim nazistowskim obozie zagłady Treblinka w okupowanej Polsce [(„von den Nazis im deutschen nationalsozialistischen Vernichtungslager Treblinka im besetzen Polen)]”.
- 12 W dniu 27 listopada 2017 r. SM wniósł przeciwko Mittelbayerischer Verlag pozew do Sądu Okręgowego w Warszawie (Polska), w którym zażądał ochrony swoich dóbr osobistych, w szczególności tożsamości narodowej i godności narodowej, które uznał za naruszone przez użycie przywołanego wyżej określenia.
- 13 W celu uzasadnienia jurysdykcji międzynarodowej tego sądu SM powołał się na wyrok Trybunału z dnia 25 października 2011 r., eDate Advertising i in. (C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685).

- 14 Mittelbayerischer Verlag podniosło natomiast zarzut braku jurysdykcji tego sądu w związku z brakiem jurysdykcji sądów polskich do rozpoznania powództwa wytoczonego przez SM ponieważ – inaczej, niż miało to miejsce w sprawie eDate – artykuł internetowy, który wydawnictwo to opublikowało nie dotyczy bezpośrednio SM. Zwróciło ono także uwagę na regionalny zasięg swojej działalności, który obejmuje Górny Palatynat (Niemcy), na to, że dziennik publikowany przez nie na stronie internetowej skupia się zasadniczo na wiadomościach regionalnych, i na to, że istnieje wyłącznie w niemieckiej wersji językowej.
- 15 W tym kontekście, nawiązując do wymogu przewidywalności przepisów jurysdykcyjnych przewidzianych w rozporządzeniu nr 1215/2012, Mittelbayerischer Verlag podniosło, że w zaistniałych okolicznościach nie mogło obiektywnie przewidzieć jurysdykcji sądów polskich. W konsekwencji, jego zdaniem, zastosować należy nie art. 7 pkt 2 tego rozporządzenia, lecz jego art. 4 ust. 1, co prowadziłoby do ustalenia jurysdykcji sądów niemieckich.
- 16 Postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zarzut braku jurysdykcji podniesiony przez Mittelbayerischer Verlag, uznając, że w sprawie zostały spełnione przesłanki określone w art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 i że ma on jurysdykcję do rozpoznania powództwa wytoczonego przez SM. Zdaniem Sądu Okręgowego w Warszawie ze względu na dostępność strony internetowej Mittelbayerischer Verlag oraz opublikowanego na niej spornego artykułu w Polsce za pośrednictwem Internetu oraz ze względu na użyte w tym artykule określenie „polski obóz zagłady Treblinka”, które mogło zostać zauważone przez polskich czytelników, Mittelbayerischer Verlag mogło być przewidzieć, że terytorium Polski może być uznane za miejsce naruszenia dóbr osobistych jej czytelników i że wydawnictwo to może zostać pozwane przed sądami polskimi.
- 17 W dniu 25 kwietnia 2019 r. Mittelbayerischer Verlag wniosło do sądu odsyłającego – Sądu Apelacyjnego w Warszawie – zażalenie na postanowienie wydane w pierwszej instancji, podnosząc naruszenie art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012. W jego przekonaniu przepis ten został zastosowany mimo braku racjonalnej możliwości przewidzenia przez to wydawnictwo, że z powodu publikacji owego artykułu powództwo może zostać wytoczone przeciwko niemu przed sądami polskimi, ponieważ treść owego artykułu nie dotyczy SM ani nawet Rzeczypospolitej Polskiej.
- 18 Sąd Apelacyjny w Warszawie wskazuje, że na tym etapie sądy polskie stwierdzały swoją jurysdykcję w podobnych przypadkach. Sąd odsyłający ma jednak wątpliwości dotyczące wykładni tego przepisu, w szczególności w odniesieniu do wymogu racjonalnej przewidywalności przepisów jurysdykcyjnych rozporządzenia nr 1215/2012, sformułowanego w jego motywach 15 i 16.
- 19 W szczególności, przyznając, że użyte w artykule spornym w zawisłym przed nim postępowaniu głównym określenie „polski obóz zagłady” może spotkać się w Polsce z negatywnym odbiorem, może u niektórych czytelników wywołać błędne wrażenie, że to Polacy tworzyli obozy zagłady i odpowiadają za popełnione tam zbrodnie, i może też bulwersować osoby, które same były więźniami tych obozów lub których bliscy zginęli z rąk okupanta niemieckiego w okresie II wojny światowej, sąd odsyłający zastanawia się jednak również, czy konkretne okoliczności niniejszej sprawy mogą doprowadzić do wniosku, że Mittelbayerischer Verlag mogło racjonalnie przewidzieć, iż może ono zostać pozwane przed polskim sądem w związku z naruszeniem przez treść opublikowanego przez nie artykułu dóbr osobistych osoby zamieszkującej w Polsce, mimo że – nawet w ramach najszerszej jego interpretacji – tekst tego artykułu nie zarzuca żadnego czynu czy to SM, czy jakimkolwiek innemu Polakowi, ani ich nie wskazuje, czy to bezpośrednio, czy pośrednio.
- 20 W kwestii tej sąd odsyłający wskazuje, że okoliczności te różnią się od okoliczności spraw, których dotyczyły wyroki: z dnia 25 października 2011 r., eDate Advertising i in. (C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685), a także z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan (C-194/16,

EU:C:2017:766), w których odnośne osoby fizyczne i prawne zostały wprost wskazane w kwestionowanych publikacjach, wymieniających je z imienia i nazwiska względnie przywołujących nazwę spółki.

- 21 W tym kontekście sąd odsyłający zauważa, że inni potencjalni powodowie, mianowicie Polacy zamieszkujący w innych państwach członkowskich, mogliby powołać się na te same względy, co SM w celu uzasadnienia jurysdykcji sądów polskich, dla celów ustalenia jurysdykcji sądów państwa członkowskiego, w którym znajduje się centrum ich interesów życiowych. Uznanie jurysdykcji sądów polskich na podstawie art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 sprowadzałoby się do uznania również, że Mittelayerischer Verlag powinno było przewidzieć, że opublikowanie spornego artykułu może spowodować pozwanie go przed sądami któregośkolwiek z państwa członkowskich.
- 22 Ponadto sąd ten wskazuje, że gdyby Trybunał orzekł, że jurysdykcja oparta na analizowanym przepisie może zostać ustalona w okolicznościach takich jak zaistniałe w postępowaniu głównym, konieczne byłoby w takim przypadku doprecyzowanie kryteriów, w oparciu o które należy dokonać oceny, czy sąd krajowy ma jurysdykcję międzynarodową.
- 23 W tym kontekście Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy art. 7 pkt 2 [rozporządzenia nr 1215/2012] powinien być rozumiany w ten sposób, że jurysdykcja oparta na łączniku centrum interesów ma zastosowanie w sprawie z powództwa osoby fizycznej o ochronę jej dóbr osobistych, w przypadku gdy wskazywana jako działanie naruszające te dobra publikacja internetowa nie zawiera informacji bezpośrednio lub pośrednio odnoszących się do tej konkretnej osoby fizycznej, natomiast zawiera informacje lub stwierdzenia sugerujące naganne działania zbiorowości, do której powód należy (w konkretnych okolicznościach tej sprawy: narodu) – z czym strona powodowa wiąże naruszenie jej dóbr osobistych?
- 2) Czy w sprawie o ochronę majątkową i niemajątkową dóbr osobistych przed naruszeniami w Internecie, oceniając podstawy jurysdykcji określone w art. 7 pkt 2 rozporządzenia [nr 1215/2012], tj. dokonując oceny, czy sąd krajowy jest sądem miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę, należy brać pod uwagę takie okoliczności jak:
- krąg odbiorców, do których zasadniczo jest adresowana strona internetowa, na której doszło do naruszenia,
  - język, w jakim redagowana jest ta strona internetowa oraz sporna publikacja,
  - czas, przez jaki sporna informacja internetowa pozostawała dostępna dla odbiorców,
  - indywidualne okoliczności po stronie powodowej, takie jak wojenne losy powoda i jego obecna działalność społeczna, przywoływane w rozpoznawanej sprawie jako uzasadnienie szczególnego uprawnienia do przeciwstawienia się na drodze sądowej rozpowszechnianiu zarzutów przeciwko zbiorowości, wspólnocie, której powód jest członkiem?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 24 Poprzez swoje pytania, które należy zbadać łącznie, sąd krajowy pragnie w istocie ustalić, czy art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że sąd, w którego obszarze właściwości znajduje się centrum interesów życiowych osoby podnoszącej naruszenie jej dóbr osobistych przez treści opublikowane na stronie internetowej ma jurysdykcję do rozpoznania –

w odniesieniu do całości doznanych krzywd i poniesionych szkód – powództwa odszkodowawczego wniesionego przez tę osobę tylko wtedy, gdy treści te pozwalają na bezpośrednie lub pośrednie indywidualne zidentyfikowanie tej osoby.

- 25 Jak wynika z motywów 4 i 15 rozporządzenia nr 1215/2012, ma ono na celu ujednoczenie przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych poprzez ustanowienie w wysokim stopniu przewidywalnych przepisów o jurysdykcji. Rozporządzenie to dąży zatem do osiągnięcia celu pewności prawa, jakim jest wzmocnienie ochrony prawnej osób zamieszkujących na terenie Unii lub mających na terenie Unii swoją siedzibę i jednocześnie umożliwienie powodowi łatwego zidentyfikowania sądu, do którego może on wnieść powództwo, a pozwanemu racjonalnego przewidzenia sądu, przed jakim może być pozwany (wyrok z dnia 4 października 2018 r., Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, pkt 34).
- 26 W drodze odstępstwa od jurysdykcji przewidzianej w art. 4 rozporządzenia nr 1215/2012, mianowicie jurysdykcji sądów państwa członkowskiego, na terytorium którego pozwany zamieszkuje względnie ma siedzibę, stanowiącej zasadę ogólną, normę ustanawiającą jurysdykcję szczególną w sprawach dotyczących czynów niedozwolonych lub czynów podobnych do czynów niedozwolonych, zawartą w art. 7 pkt 2 rzeczonego rozporządzenia, należy interpretować w sposób ścisły (zob. podobnie wyrok z dnia 8 maja 2019 r., Kerr, C-25/18, EU:C:2019:376, pkt 21, 22 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 27 Rzeczona norma ustanawiająca jurysdykcję szczególną jest oparta na występowaniu szczególnie ścisłego związku pomiędzy sporem a sądami właściwymi dla miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę, który to związek uzasadnia przyznanie jurysdykcji owym sądom ze względu na prawidłowe sprawowanie wymiaru sprawiedliwości oraz sprawną organizację postępowania (wyrok z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 28 Dokonując wykładni art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012, należy mieć również na uwadze treść motywu 16 rzeczonego rozporządzenia, zgodnie z którym istnienie ścisłego związku pomiędzy sądem a sporem powinno zagwarantować pewność prawa oraz uniknięcie sytuacji, w której pozwany mógłby być pozywany przed sąd państwa członkowskiego, którego nie mógł rozsądnie przewidzieć. Aspekt ten ma istotne znaczenie zwłaszcza w wypadku sporów dotyczących zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prywatności i innych dóbr osobistych, w szczególności zniesławienia (wyrok z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, pkt 28).
- 29 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału sformułowanie „miejsce, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę” obejmuje zarówno miejsce wystąpienia zdarzenia powodującego powstanie szkody, jak i miejsce, w którym szkoda się urzeczywistniła. Te dwa miejsca mogą – stosownie do okoliczności konkretnej sprawy – dostarczyć szczególnie użytecznej wskazówki w kwestii dowodów i organizacji postępowania (wyrok z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 30 W analizowanej sprawie sąd odsyłający pragnie ustalić, czy może stwierdzić swoją jurysdykcję jako sąd właściwy ze względu na miejsce urzeczywistnienia się podnoszonej szkody i krzywdy w okolicznościach, które doprowadziły do powstania sporu w postępowaniu głównym.
- 31 W tym zakresie, w specyficznym kontekście Internetu, Trybunał orzekł, że w wypadku naruszenia dóbr osobistych za pośrednictwem treści opublikowanych na stronie internetowej osoba, która uważa się za poszkodowaną, może wytoczyć powództwo dotyczące odpowiedzialności za całość doznanych krzywd i poniesionych szkód przed sądami państwa członkowskiego, w którym znajduje się centrum jej interesów życiowych (wyrok z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 32 W kwestii tej Trybunał sprecyzował, że taka możliwość jest uzasadniona interesem w postaci zapewnienia prawidłowego sprawowania wymiaru sprawiedliwości, a nie zamiarem ochrony konkretnie powoda (zob. podobnie wyrok z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, pkt 38).
- 33 Przewidziana w art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 norma ustanawiająca jurysdykcję szczególną w sprawach dotyczących czynów niedozwolonych lub czynów podobnych do czynów niedozwolonych nie realizuje bowiem tego samego celu co normy jurysdykcyjne ustanowione w sekcjach 3–5 rozdziału II rozporządzenia nr 1215/2012, zmierzające do wzmocnienia ochrony strony najsłabszej (wyrok z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 34 Ponadto w sprawach, w których zapadły wyroki: z dnia 25 października 2011 r., eDate Advertising i in. (C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685), a także z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766), Trybunał uznał, że jurysdykcja sądu, w którego obszarze właściwości osoba uważająca się za poszkodowaną ma centrum swoich interesów życiowych, jest zgodna z celem przewidywalności przepisów o jurysdykcji z punktu widzenia pozwanego, ponieważ podmiot publikujący treści powodujące naruszenie w Internecie może, w chwili, w której je publikuje, przewidzieć, gdzie znajdują się centra interesów życiowych osób, których treści te dotyczą, w związku z czym kryterium centrum interesów życiowych umożliwia jednocześnie powodowi łatwe zidentyfikowanie sądu, do którego może on wnieść powództwo, a pozwanemu racjonalne przewidzenie sądu, przed jaki może być pozwany (wyroki: z dnia 25 października 2011 r., eDate Advertising i in., C-509/09 i C-161/10, EU:C:2011:685, pkt 50; a także z dnia 17 października 2017 r., Bolagsupplysningen i Ilsjan, C-194/16, EU:C:2017:766, pkt 35).
- 35 Sprawy te dotyczyły sytuacji, w których osoby uważające się za poszkodowane ze względu na naruszenie ich dóbr osobistych były bezpośrednio wskazane w treściach opublikowanych w Internecie, ponieważ zostały one w nich wymienione z imienia i nazwiska, względnie przez przywołanie nazwy spółki.
- 36 Jednakże, inaczej aniżeli w przywołanych sprawach, sprawa rozpatrywana w postępowaniu głównym dotyczy sytuacji, w której osoba uznająca, iż jej dobra osobiste zostały naruszone przez treści opublikowane na stronie internetowej Mittelayerischer Verlag, nie została, jak zauważa sąd odsyłający, w żaden sposób wskazana, czy to bezpośrednio, czy też pośrednio, w opublikowanym artykule, nawet w ramach najszerszej jego interpretacji. Okazuje się bowiem, że osoba ta oparła swoje żądania na mającym wynikać z użycia określenia „polski obóz zagłady Treblinka” naruszeniu jej tożsamości narodowej i godności narodowej.
- 37 Przyznanie jednak jurysdykcji do rozpoznania – w odniesieniu do całości doznanych krzywd i poniesionych szkód – powództwa odszkodowawczego wniesionego przez tę osobę, gdy w treści tej osoba ta nie została indywidualnie, czy to bezpośrednio, czy pośrednio, zidentyfikowana, sądowi, w którego obszarze właściwości znajduje się centrum interesów życiowych owej osoby, godziłoby w przewidywalność przepisów o jurysdykcji przewidzianych przez rozporządzenie nr 1215/2012 oraz w pewność prawa, które ma ono gwarantować, w szczególności w stosunku do podmiotu publikującego sporne treści.
- 38 Ten ostatni nie może bowiem racjonalnie przewidzieć, że zostanie pozwany przed tymi sądami, ponieważ w chwili, kiedy publikuje daną treść w Internecie, nie jest on w stanie znać centrów interesów życiowych osób, które w treści tej nie zostały wskazane.

- 39 Wykładnia przeciwna prowadziłaby do sytuacji, w której wiele sądów byłoby właściwych do rozpoznania danego powództwa, i mogłaby w ten sposób wpływać na przewidywalność przepisów o jurysdykcji ustanowionych przez rozporządzenie nr 1215/2012, naruszając w konsekwencji zasadę pewności prawa, leżącą u podstawy tego rozporządzenia (zob. analogicznie wyrok z dnia 13 lipca 2006 r., Roche Nederland i in., C-539/03, EU:C:2006:458, pkt 37).
- 40 Ponadto, poza tym, że odstępstwa od zasady ogólnej jurysdykcji sądu miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego mogą być ustanawiane jedynie w drodze wyjątku i podlegają wykładni ścisłej (wyrok z dnia 31 stycznia 2018 r., Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo), wykładnia art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012, w myśl której w sytuacji takiej jak leżąca u podstaw postępowania głównego sąd, w którego obszarze właściwości znajduje się centrum interesów życiowych osoby uważającej, iż jej dobra osobiste zostały naruszone przez treści opublikowane na stronie internetowej, byłby właściwy do rozpoznania – w odniesieniu do całości doznanych krzywd i poniesionych szkód – powództwa odszkodowawczego wniesionego przez tę osobę, naruszałaby podstawowe założenie, na którym opiera się zawarta w tym przepisie norma ustanawiająca jurysdykcję szczególną, a mianowicie nie uwzględniałaby w odpowiedni sposób istnienia szczególnie ścisłego związku pomiędzy sporem a sądem wskazanym przez ów przepis, który – jak przypomniano w pkt 28 niniejszego wyroku – ma na celu zagwarantowanie pewności prawa i uniknięcie sytuacji, w której potencjalny autor naruszenia dóbr osobistych zostałby pozwany przed sądem państwa członkowskiego, którego nie mógł racjonalnie przewidzieć.
- 41 Samo istnienie tego związku pozwala, zgodnie z treścią analizowanego przepisu, na odstąpienie od jurysdykcji wynikającej z zasady ogólnej, przewidzianej w art. 4 ust. 1 owego rozporządzenia, przyznanej sądom państwa członkowskiego, na którego terytorium pozwany ma miejsca zamieszkania lub siedzibę.
- 42 Aby zrealizowane zostały cele przewidywalności przepisów o jurysdykcji przewidzianych przez rozporządzenie nr 1215/2012 oraz pewności prawa, związek ten musi – w sytuacji, w której powód twierdzi, że jego dobra osobiste zostały naruszone przez treści opublikowane w Internecie – być oparty nie na elementach wyłącznie subiektywnych, związanych jedynie z indywidualną wrażliwością tej osoby, lecz na elementach obiektywnych i możliwych do zweryfikowania, pozwalających na bezpośrednie lub pośrednie indywidualne zidentyfikowanie tej osoby.
- 43 Zwykła przynależność danej osoby do możliwej do zidentyfikowania szerokiej grupy, takiej jak grupa, do której odnosi się sąd odsyłający w pytaniu pierwszym, również nie pozwala na zrealizowanie celów przewidywalności przepisów o jurysdykcji i pewności prawa, ponieważ centra interesów życiowych osób należących do tej grupy mogą potencjalnie znajdować się w którymkolwiek z państw członkowskich Unii.
- 44 W analizowanej sprawie SM wyraźnie nie został bezpośrednio lub pośrednio indywidualnie zidentyfikowany w treści opublikowanej na stronie internetowej Mittelayerischer Verlag, ale uważa on, że użycie w owej treści spornego określenia stanowi, w związku z tym, iż należy on narodu polskiego, naruszenie jego dóbr osobistych.
- 45 W takiej sytuacji brak jest szczególnie ścisłego związku pomiędzy sądem, w którego obszarze właściwości znajduje się centrum interesów życiowych osoby powołującej się na naruszenie jej dóbr osobistych, a przedmiotowym sporem, w związku z czym sąd ów nie ma jurysdykcji do rozpoznania tego sporu w oparciu o art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012.
- 46 W świetle całokształtu powyższych rozważań na dwa przedstawione pytania trzeba odpowiedzieć, że art. 7 pkt 2 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że sąd, w którego obszarze właściwości znajduje się centrum interesów życiowych osoby podnoszącej naruszenie jej dóbr osobistych przez treści opublikowane na stronie internetowej, ma jurysdykcję do rozpoznania – w odniesieniu do całości doznanych krzywd i poniesionych szkód – powództwa odszkodowawczego

wniesionego przez tę osobę tylko wtedy, gdy treści te zawierają obiektywne i możliwe do zweryfikowania elementy, pozwalające na bezpośrednie lub pośrednie indywidualne zidentyfikowanie tej osoby.

W przedmiocie kosztów

- ⁴⁷ Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 7 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że sąd, w którego obszarze właściwości znajduje się centrum interesów życiowych osoby podnoszącej naruszenie jej dóbr osobistych przez treści opublikowane na stronie internetowej, ma jurysdykcję do rozpoznania – w odniesieniu do całości doznanych krzywd i poniesionych szkód – powództwa odszkodowawczego wniesionego przez tę osobę tylko wtedy, gdy treści te zawierają obiektywne i możliwe do zweryfikowania elementy, pozwalające na bezpośrednie lub pośrednie indywidualne zidentyfikowanie tej osoby.

Podpisy